

DET GAMLE NAEVERLAUG I DANMARK

FØDT · I ·
KØGE
27 · 3 ·
1906.

GAMMEL
GADE
· I ·
ALGIER

ALBRECHT

HANSEN

Anno Dom: 1928. efter vedstandne Læregaar i Snekkerfaget i Køge drog Albrecht Hansen paa Valsen til Tyskland, Schweiz, Frankrig, Østerrig, Holland, Belgien, Tjekoslovakiet og gennem Italien til Nordafrika. Virkede i sit fag i Zürich, Wald, Schaffhausen, Richtersweil og i Algier i Nordafrika. Hjemkom Aar 1933 og siden 1938 virkede i sit fag og som Bestyrer af Vandresjæmmet i Køge. Som Broder i vor gamle Naverlaug i Danmark er dette Certifikat udsendt hamnem til Hæder og Løng til Pryd og vorder dette herved bekræftet under vor Haand og Segl.

Martinus Pedersen
Skatmester

Laurits Petersen

Ogving Nielsen

Bisiddere

Jacharits Oldemand

Louise Rønne Næstoldemand

Johs v Christensen

Magnus Nielsen

Bisiddere

Kære efterkommere af Karen og Albrecht Hansen

Da Albrecht Hansen fyldte 70 år (27.marts 1976), fik han en bog med blanke sider. Med bogen kom opfordring til at han skulle skrive nogle af sine oplevelser fra hans år som rejsende håndværker. – Få dage efter begyndte vores far at skrive i bogen.

Vi 3 søskende, Grete, Jørgen og jeg, er vokset op med hans historier – flere af dem hørte vi mange gange – og fortælle, det kunne han – om de oplevelser og mennesker, som han aldrig glemte.

Han rejste i en tid (1928-1933), som vi næppe kan forestille os i dag. Uden mobiltelefon, computer og Visa/Dankort.

Fars håndskrift er svær at læse, og hans oldebørn vil næppe kunne læse hans bog. Derfor har jeg skrevet bogen af på min PC.

Jeg har valgt at bruge fars ord- og stavemåde – har kun rettet i tegnsætningen. Rækkefølgen i fortællingerne er som i hans håndskrevne bog.

Jeg håber og tror, at I kan have fornøjelse af dette kopi af en rejsende håndværkers erindringer.

Hilsen fra Birte Danielsen

December 2017

Udklip fra Naverbladet

Formanden for CUKs Køge afdeling i mange år, snedkermester Albrecht Hansen, Robenheje 16, fylder 60 år den 27. marts.

Albrecht — eller Richterswill, som vi kaldte ham — var på valsen igennem Tyskland. Arbejdsforholdene var på det tidspunkt ikke gunstige; der var megen arbejdsløshed, så turen gik videre til Schweiz, hvor han arbejdede i 4 år, det meste af tiden i Richterswill, en dengang lille by ved Zürichsøen.

Albrecht har set Schweiz fra alle synsvinkler, både oppe og nedefra, han var en ivrig alpinist og var også en tur i Amden oppe i hytten i vinteren 1930—31. En valsetur gik til München, Tyrol, Wien, Budapest, Leipzig og tilbage til Schweiz. Senere gik det gennem Norditalien, Sydfrankrig til Marseille, over Middelhavet til Afrika, hvor han fik arbejde i Algier. Efter sin udenlandsfærd var Albrecht og hans kone, mor Karen, bestyrerpar på Køge vandrerhjem; her fik Albrecht lejlighed til at udnytte sine rige evner og sproglige begavelse, der kom jo folk og overnattede fra hele Europa. Nu arbejder Albrecht på eget værksted med at reparere gamle antikke møbler, kendt som han er med stilarter og med det rigtigt gode og solide snedkerarbejde, som han er kendt for over det meste af landet; blandt store arbejder har Albrecht restaureret altertavlen i Rejsby kirke i Sønderjylland.

Jeg ønsker dig til lykke med dagen og siger dig tak for dit gode kammeratskab gennem årene.

Anton Kaarup Nielsen.

**Albrecht Hansen
fylder 60 år**

April 1976.

Mange tak for bogen og de tanker, som følger med bogen.

Jeg skal med glæde nedskrive mine rejser og oplevelser fra mine år på valsen i udlandet. Lysten til at komme ud og se noget i verden havde jeg allerede som dreng, når jeg sad ude på havnemolen her i Køge og fiskede. Så tænkte jeg tit: " Når jeg bliver stor, så vil jeg over på den anden side af vandet og se, hvordan der ser ud" – Det blev imidlertid ikke Sverige, som blev mit første rejsemål.

Mit første forsøg på at komme til udlandet, gjorde jeg som soldat (1926-27) i København. Jeg var flere gange på det Australske konsulat for at få oplysninger angående emigration til Australien. Men det viste sig, at jeg skulde deponere 2500 kr. i en bank i Liverpool i England. Penge, som jeg så fik udbetalt den dag, jeg trådte i land i Australien. Jeg gjorde mange forsøg på at rejse det omtalte beløb, men uden resultat. 2500 kr. var jo mange penge dengang.

Efter min hjemsendelse fra militæret havde jeg faktisk kun i tankerne, at komme ud og rejse. Så jeg aftalte med en gammel skolekammerat, som var murer og som - medens jeg var soldat - havde arbejdet i Nordtyskland, at så snart solen viste os de første forårstegn (1928), skulde vi sammen rejse til Tyskland og søge arbejde. Mine forældre, som var af den gamle skole, var meget mod tanken, at deres dreng skulde gå på landevejen i et fremmed land. Men min beslutning var taget, så i marts måned løste vi en enkelt billet Køge-Hamburg. Billetten kostede dengang 24 kr. så det kunde jeg nok præstere.

I toget til Hamburg traf vi 3 danske håndværkssvende – 2 murer og 1 tømmer – som også vilde på valsen, så vi blev enige om at følges ad. Vi ankom til Hamburg kl ca. 9 aften. På banegården traf jeg med det samme en gammel soldaterkammerat, som havde nogle timer til sin rådighed og mange penge på lommen. Han skulde kl 2 om natten med toget til Rotterdam, han var rejsende for et tobaksfirma. Han inviterede straks hele sjakket på en glad aften, han betalte. Jeg tør nok sige, at det blev en glad aften. Mange år senere har jeg gjort mange forsøg på at opspore den ædle giver, - det er aldrig lykkedes for mig.

Efter nogle dages ophold i Hamburg, hvor intet arbejde var at finde, fortsatte vi over Bremen, Hannover til Frankfurt am Main. Overalt det samme, intet arbejde. Tyskland var på det tidspunkt et meget fattigt land.

Humøret hos de 3 svende vi traf i toget, var nu dalet til nulpunktet. De var mest indstillet på at vende om, men mureren fra Køge og jeg var fast besluttet på at fortsætte til Schweiz. Efter mange genvordigheder nåede vi omsider Basel og nogle dage senere Zürich i Schweiz. De 3 fremmede svende hang stadig på, men humøret var langt under nul.

I Zürich blev vi modtaget med åbne arme, der var mange danske svende, og navernes formand havde allerede samme dag arbejde til mine 4 rejsefæller, og efter ca. 14 dages forløb fandt jeg arbejde på en meget stor møbelfabrik Gyaxlind Limberger i Altstatten i udkanten af Zürich.

I begyndelsen kneb det jo noget med sproget, men jeg har altid haft meget let ved at lære fremmede sprog, så efter nogle måneders forløb gik det såmænd helt godt. Men rent fagligt havde jeg meget at lære. Jeg gik jo og bildte mig ind, at når jeg havde svendebrev på, at jeg havde udført mit arbejde med ros, så havde jeg ikke mere at lære, - men jeg blev heldigvis meget klogere. Først nu skulde jeg til at lære, hvad det var at være snedkersvend.

I Zürich arbejdede jeg nogle måneder, men jeg syntes, vi var for mange danskere klumpet sammen, så jeg søgte gennem Arbeitsamtet arbejde i en mindre by inde i landet. Og jeg fik arbejde i en lille by i Oberland, byens navn var Wald. Her fik jeg arbejde som møbelpolerer på en meget stor møbelfabrik.. Polererne var inddelt i små arbejds hold. Jeg kom i hold med 2 italienske polerer, de var ikke snedkere, men specialister i møbelpolering. De 2 fik hurtigt revideret min opfattelse af, hvad polering er. Jeg lærte meget af Fellis og Totofi, sådan hed de. Vi blev virkelig gode venner også uden for arbejdstiden.

Den første tid i Wald boede og spiste jeg på hotel Schwert, men senere kom endnu en dansker til Wald. Han var fra Espe på Sydfyn og hed Lars Andersen. Vi lejede i fællesskab en lille 2 værelses lejlighed med køkken hos den altid glade barber Rubert.

Lars var mægtig god til madlavning, så vi holdt os selv med kost.

Wald ligger i en meget smuk egn i Central-Schweiz, nærmest i højlandet, i nærheden ligger også et stort landssanatorium. Sammen med Lars og schweiziske kolleger havde jeg mange herlige bjergture.

I dette afsnit vil jeg nærmest fortælle om min rejserute og mine arbejdssteder. Senere vil jeg fortælle om mine oplevelser med landsmænd og med befolkningen i de forskellige lande, jeg rejste og arbejdede i. Efter at jeg havde arbejdet i Wald i ca. ½ år kom vandrelysten igen over mig. Gennem Arbeitsamtet fik jeg arbejde i en lille landsby Richterswil, som ligger ved den sydlige ende af Zürichsøen, og med det samme vil jeg sige, at Richterswil var stedet, hvor jeg faldt bedst til både blandt arbejdskolleger og blandt befolkningen. Her arbejdede jeg ca. 4 år med afbrydelser ind imellem, dels på grund af udløb af politiets arbejdstilladelse, - eller når jeg fik "bisselæder" i støvlerne. Men jeg vendte stadig tilbage til Richterswil. Jeg var den eneste dansker på stedet, så jeg fik rig lejlighed til at lære deres mærkelige sprog.

**HANS
BRUNNER * RICHTERSWIL**

MOBELFABRIK UND MECHAN. SCHREINEREI
WERKSTÄTTE FÜR KOMPLETTEN INNENAUSBAU
GEGRÜNDET 1870

DEN _____ 19____

TELEPHON No. 50
POSTSCHECKKONTO VIII 6801

Betr.: _____

Ze u g n i s .

Hiermit bescheinige ich, dass Herr Albrecht Hansen von
Køge (Dänemark) bei mir als Möbelschreiner in Arbeit stand vom
15. August 1928 bis 15. Dezember 1928 & vom
15. Febr. 1929 " 7. September 1929 & vom
12. März 1930 " 24. Oktober 1930 & vom
19. Januar 1931 " 1. November 1931.

Der Austritt erfolgte jeweils, weil Herr Hansen seine
Aufenthaltsbewilligung nur als Saisonarbeiter erhalten hatte. Mit
seinen Leistungen war ich stetsfort sehr zufrieden. Ich kann Herr
Hansen als tüchtigen & zuverlässigen Schreiner bestens empfehlen &
wünsche ihm alles gute für seine Zukunft.

Hans Brunner

Snedkerværkstedet i Richterswil var af mindre format, vi var 14-16 snedkersvende og maskinsnedkere, vi lavede mest snedkerarbejde til nybyggeri i Zürich og omegn. Ligesom vi fremstillede fine møbler på bestilling. Jeg var hele tiden beskæftiget på møbelværkstedet, og her lærte jeg også meget. Af min nye mester fik jeg en særlig velkomst. Han havde nemlig som ung svend arbejdet sammen med 2 danske svende i Frankfurt am Main i Tyskland, - han kunde endda enkelte danske gloser, var meget glad for mit bekendtskab med mine 2 landsmænd, så det kom ganske naturligt mig til gode. Jeg havde kontakt med snedkermester Brunner i over 40 år, lige til han i 1969 døde 82 år gammel. Jeg har besøgt familien Brunner flere gange, og har endnu kontakt med fru Olga Brunner, hun er nu 84 år gammel.

Værkfører Breuneisen på værkstedet havde også som ung svend arbejdet sammen med en dansker i München, også han havde gode minder om mine landsmænd. Så I forstår, at min start i Richterswil var helt i top. Blandt mine arbejdskolleger blev jeg hurtigt accepteret. Jeg mærkede overhovedet ikke, at jeg var udlænding. Med flere af dem blev jeg virkelig gode venner, så de inviterede mig ofte med på deres bjergture. Med min gode ven Robert Steimann, som nu bor i Zürich, har jeg stadig kontakt.

Den første uge jeg arbejdede i Richterswil, boede og spiste jeg på hotel Raben. Men en af mine kollegaer, Fritz Muller, som jeg hurtigt var blevet gode venner med, mente det var alt for dyrt at bo på hotel. Han vilde gerne hjælpe mig med at finde et værelse i byen, og jeg kunne spise på samme pensionat som ham. Allerede samme aften fandt vi et godt værelse hos familien Hans Neuhaus i Etjelstrasse. Hos samme familie boede jeg altid, når jeg kom til Richterswil. Hos familien blev jeg nærmest betragtet som hørende til familien. Hr. Neuhaus var togfører ved de schweiziske jernbaner. Familien havde 2 søde småpiger på 6 og 2 år. Jeg har endnu den dag i dag kontakt med familien Neuhaus. Hr og fru Neuhaus døde i 1965 og 1967, men de 2 småpiger, som nu er 54 og 50 år, har jeg stadig livlig kontakt. De er begge gift og bor henholdsvis i Romanshorn ved Boden-søen og i Brunnen ved Vierwaldsätter-søen. De har begge fundet gode mænd, har alle besøgt os her, og jeg har besøgt dem.

Min gode kollega Fritz Müller har jeg også stadig kontakt med, han er snedkermester i Fahrwangen i Central-Schweiz. Ham besøgte jeg i 1969, så vi fik opfrisket gamle minder fra Richterswil.

Min opholds-og arbejdstilladelse udløb 15. november, men snedkermester Brunner havde hos fremmedpolitiet fået den forlænget til 24. december. Det passede mig udmærket, for min vandrelyst havde meldt sig igen. Så allerede først i december pakkede jeg min ransel, tog over Basel-Strassburg til Paris, hvor desværre, intet arbejde var at finde. Så jeg fortsatte til Bryssel i Belgien. Der var heller ikke arbejde at finde, så jeg fortsatte over Holland, Tyskland til Danmark, for så at fejre jul hos mine forældre i Køge.

Min vandrelyst var stadig stor, så allerede midt i januar skrev jeg til snedkermester Brunner i Richterswil, at såfremt han kunde få en arbejdstilladelse til mig, var jeg parat til at komme igen. En uge senere fik jeg besked fra hr Brunner, at pr 1. februar havde han papirerne i orden, og der var

nok af arbejde. I slutningen af januar rejste jeg med toget over Berlin-Schaffhausen til Richterswil, den 1. februar stod jeg igen ved min gamle høvlbænk.

Det var meget interessante opgaver, jeg var med til at løse. En rig mand, som var ved at bygge en stor fornem villa ved Zürichsøen, havde givet snedkermester Brunner arbejde med at levere de meget fine møbler, inventar og paneler, som villaen blev beklædt med. Hvert værelse og kontor havde sin specielle eksotiske træsort. Dertil kom, at det var en meget dygtig og interessant arkitekt hr. Manfred Hungerbühler.

Fritiden gik for det meste sammen med nogle af mine kolleger og unge mennesker, som jeg havde lært at kende på pensionatet. Vi havde mange herlige ture i bjergene. Om disse ture vil jeg i et senere afsnit fortælle mere om. En af pensionærerne, Ernst Nigg, som var bogholder i Brugsforeningen i Richterswil er jeg stadig i kontakt med. Han bor nu i Zürich, og konditoren Willy Rungi, var jeg også i forbindelse med i mange år. Jeg besøgte ham og hans kone i Umiken i det nordlige Schweiz i 1969. Han døde pludselig i 1970.

Den følgende sommer fik jeg, efter flere samtaler med min mester en forlænget ferie, som jeg vilde benytte til at gennemvalse Østrig. Landet minder en del om Schweiz, befolkningen er meget venlig, sproget ligner på mange måder schweizertysk. Jeg havde en herlig tur i Østrig. Mættet med mange gode oplevelser, vendte jeg så tilbage til Richterswil. Hen på efteråret fik jeg igen udlængsel. I en avis så jeg, at en snedkermester i Neuenkirch i det nordlige Schweiz, søgte om snedkersvende,, - så sagde jeg igen farvel hr Brunner og alle mine venner i Richterswil.

Neuenkirch er en meget lille landsby, som ligger ca. 10 km fra den store industriby Schaffhausen og det store Rhinvandfald. Neuenkirch havde dengang kun nogle få hundrede indbyggere. 90 % af borgerne hed enten Waldvogel eller Schönberger.

Snedkermester Albert Scharcher havde et mindre snedkere, vi var mester, 3 svende og 2 lærlinge. Vi fremstillede mest glasmontre til en stor sølvvarefabrik i Schaffhausen. Montrene blev så videresolgt, når fabrikken lavede sølvvarer til forretninger.

Hos hr Scharcher var jeg ikke alene snedker, men også landbruger. Scharcher havde nemlig et temmelig stort landbrug, vinmarker og en meget stor valnøddeskov. Så når der var brug for arbejdskraft fulgte svende og lærlinge med i marken, og det havde jeg faktisk ikke noget imod. De første par dage i Neuenkirch boede og spiste jeg i et lille gästhaus, men så en dag kom en af lærlingerne og tilbød mig, at jeg kunde få kost og logi hjemme hos hans familie. Moderen var enke, de var 3 børn hjemme. En datter, som arbejdede på kontor i Schaffhausen, lærlingen jeg arbejdede sammen med, tillige var der en dreng på 10 år. En ældre søn arbejdede som blikkenslager i Frankrig. – Det hele var et meget isoleret lille samfund med en særpræget sprogdialekt, som jeg dog hurtigt lærte at forstå. Efter at have arbejdet ca. 6 uger i Neuenkirch, havde flere gange været ved Rhinfaldet og beset omegnen, kom rejselysten igen, så nu startede jeg på en lang valsetur. Først gennem Tyskland, så den herlige tur langs Rhinen, gennem Elsas over

Strasbourg til midt Frankrig, over Lyon til syd Frankrig, langs Rivieraen til den spanske grænse. Derefter ind i Spanien, som jeg valsede i, til jeg havnede i Barcelona, hvor jeg fandt 3 ugers arbejde. På alle disse ture mange oplevelser, men herom senere.

Nu var det igen blevet februar, så jeg fik igen længsel efter mit andet fædreland, Schweiz. Så jeg valsede over Grenoble ind i Schweiz. Kort tid efter stod jeg igen i Richterswil. Hos snedkermester Brunner fik jeg en hjertelig modtagelse og 50 Fr på forskud, jeg var nemlig helt flad.

Så gik jeg til familien Neuhaus i Etjelstrasse. Her fik jeg også en hjertelig modtagelse, og mit gamle værelse var fri. På værkstedet var der kommet en 5-6 nye svende, og et par af mine gamle venner var rejst, heriblandt min gode ven Fritz Muller.

Jeg fik igen meget interessante opgaver. Samværet på pensionatet havde jeg også meget glæde af. Vi var næsten udelukkende unge mennesker, og nu havde de fået lært mig at spille deres særprægede kortspil. Nu arbejdede jeg i Richterswil til i december måned, så udløb min arbejdstilladelse og kunde først fornyes i februar.

Vi var så 7 danske håndværkssvende, som gennem Naverforeningen i Zürich, lejede os ind i en bjerghytte i Amden (Centralschweiz) ca. 1500 m oppe i bjerget – men herlig udsigt over bjergene og ned over Wallensøen.

Kammeraterne, jeg var sammen med var: Anton Nielsen, maler fra Slangerup. Han var vores kok og nærmest som en fader for os alle. Så var der Knud Petersen, maler fra Nordfyn, - Bjørn Petersen, maler fra Aalborg, - brødrene Tage og Børge Jepsen, malere fra Fredericia, - Helge Pedersen, maler fra Svendborg og til slut undertegnede.

Vi havde det herligt sammen, og vi havde en god jul sammen.

*Albrecht, Køge, Svendborg (Helge Petersen), Knud, Bøge
se, Bjør, Aalborg, Børge og Tage, Fredericia, Anton,
Slangstrup.*

Kan du huske i Amden

Kan du huske i Amden, den herlige vinter,
vi skægget lod stå, vi så mandige ud.
Og haren du flåede — det var Knud, der sku' fejres,
den havde vi fået fra skrædderen sendt op.
Fra Barcelona vi til hytten kom
og havde bragt med en flaske af den søde drue;
lidt medicin var godt at ha' mod den slemme snue,
den også på fødselsdagsbordet kom.
En dag op ad bjerget kom to mænd på ski,
på ryggen, de draged', de sig fremad stred;
ja, overraskelsen var stor, da de ved hytten stod
med ski til hele flokken, oh jæ! der glæde blev.
Det schneidermeister Hansen og spenglermeister Møller vi
de havde hørt i byen, at vi i Amden har
en masse sne at glide på, men ikke spor af ski;
derfor de samled' sammen og bringer dem herhid.
Det var herlige dage, vi svende havde
deroppe på bjerget; der var hvidt af sne,
alt var sneet til, både gærde og hegn,
så vi ku' bare glide, der var intet der var i vejen.
I julen vi havde gæster mange,
fra Zürich der kom næsten et helt dusin;
der blev kogt og stegt, der var trangt i vor stue,
men der var plads til os alle både inde og ude.
Det var prægtige naver dernede i Zürich,
den støtte, vi fik, var af ærligt sind;
det hjalp os svende, så vi fik et minde
at leve på i livet videre frem.
Når H. A. Hansen, vor hytteforvalter,
kom på inspektionsbesøg,
så ku' det hælde, han sagde: Nå, drenge,
skal vi ha' kaffe, så gi'r jeg en dram.
H. A. var vor gode kurér,
for da lommen atter var tom,
så pludselig var der penge i kassen,
ingen vidste, hvorfra de kom.
Den tillid, I os viste, vi tit og ofte priste,
betalt blev hver en franc, I os sendte;
vi ville ej, at andre, der efter os kom,
skulle lide, fordi vi jer tillid glemte.
Og flokken var Knud og Albrecht og brdr. Børge og Ta
aldrig vi glemmer de herlige dage,
og så var der Svendborg og Bjørn og Anton der sad,
der sørgede for den gode mad.
Bedre kunne ej en søskendeflok
enes om alt, både stort og småt.
Husker I, når kartofler i Amden sku' hentes
i »Rösli«, hos Eberli, han os en krümmel skænkte.
Tak, naver, for de gode minder!

Toni

Jeg vil sige dig, de minder jeg har fra den tid i bjerghytten sammen med disse herlige fyre, det er noget af det bedste fra mine år på valsen. Derom mere senere.

Vore kontante midler var efterhånden ved at være nedslidte, så jeg skrev til hr Brunner, om det var mulighed for, at jeg kunde komme i arbejde igen. Jeg fik hurtigt svar, at pr 1. februar havde han papirerne i orden. Men jeg kunde godt komme med det samme. Der var sikkert ingen, der fik ondt af det. Jeg rejste så straks til Richterswil. Inden afrejsen lovede jeg mine landsmænd, at jeg nok skulde sende dem kontant bistand, så snart, jeg kom til Richterswil.

Hr Brunner var forstående overfor mit ønske om at give mig 100 Fr på forskud, som jeg straks sendte til mine kammerater.

Igen står jeg på min gamle plads, og stadig var det fine møbler, der skulde fremstilles. Mit venskab med kolleger og befolkningen blev endnu mere rodfæstet, og jeg var nu blevet medlem af den lokale rokklub. – Forår og første del af sommeren var nu gået, og jeg fik pludselig lyst til at lære Italien nærmere at kende. Så jeg bad om 5-6-ugers fri, hvad hr Brunner gik med til. Jeg fik en dejlig tur i Italien med al dens storslående og skønne natur. Med mange gode oplevelser vendte jeg i august tilbage til Richterswil.

Så gik det med arbejde igen og med at spare penge sammen. For Knud og Tage, som jeg havde været sammen med oppe i hytten, og som nu arbejdede i Zurich, og vi havde besluttet os til at tage til Nordafrika.

Afrejsen blev besluttet til at skulde være i begyndelsen af oktober. Endnu en maler vilde gerne følges med os, Evald Olesen fra Esbjerg.

Igen tog jeg afsked med alle mine venner i Richterswil. Så startede vi på turen til Nordafrika, som gik gennem Italien – Frankrig, og efter en del genvordigheder nåede vi Algier i Afrika. Jeg var heldig, allerede dagen efter min ankomst i Algier fandt jeg arbejde hos snedkermester Emanuel Tuma. Han var tjekkoslovak, havde som ung arbejdet i Tyskland og Frankrig, var gift med en fransk dame. Hr Tuma talte godt tysk, så det var en fordel for mig, da jeg talte meget bedre tysk end fransk.

Vi var 9 svende på værkstedet, og ligeså mange indfødte arabere. Hver svend havde en araber som håndlanger, og jeg var heldig at få en god medhjælper (Muhammed el Saeit). Han talte foruden arabisk perfekt fransk, så han lærte jeg meget fransk af. Til gengæld lærte han tysk af mig. Han lavede hjemme hos sig selv arabiske småting, som han solgte til turister ved havnen.

Jeg havde en god tid hos snedkermester Tuma. Vi lavede mest inventar og møbler til restauranter og hoteller, samt forefaldende reparationsarbejde, - men mere om det senere. Logi havde jeg fundet hos madame Alvado i Rue Sadi-Carnot 66. Mine andre følgesvende fik også værelser hos madame Alvado.

Jeg havde en virkelig god tid i Algier, med mange rejser ind i landet.

Efterhånden var der kommet flere danske svende til Algier, så af de 6 kammerater jeg havde været sammen med i hytten i Amden, var vi nu 5 samlet her.

Efter at have arbejdet et godt års tid i Algier, fik jeg brev fra en ven i Richterswil, som mente at der var nok af arbejde, besluttede jeg mig til igen at rejse til Schweiz. – En anden grund til min afrejse, var også, at jeg en længere tid havde været syg, - klimafeber.

Jeg tog så afsked med min gode mester Tuma, mine kolleger og araberne. Tog så med en stor rutebåd til Frankrig. Vi var uheldige at komme ud i en mægtig orkan, så jeg led søsygens kvaler i 2 døgn. Men jeg slap da nogenlunde godt i land i Sydfrankrig. Tog så med toget over Grenoble-Geneve gennem Schweiz til Richterswil. Kom også i arbejde hos hr Brunner, men det viste sig hurtigt, at de dårlige depressionstider også var nået Schweiz. Der var en del arbejdsløshed i landet, så politiet vilde ikke give arbejdstilladelse til udlændinge. Hr Brunner rejste ellers personligt til fremmedpolitiet i Zürich om min sag. Men alt var forgæves. Hr Brunner gav imidlertid ikke op, han gav mig uden politiets viden, montagearbejde ude i landet. Jeg skulde færdiggøre forskelligt arbejde, som hr Brunner havde leveret. Mest hospitals nybyggeri og eftersyn, evt. efterpolering af leveret inventar. Jeg fik et rejsekort til hele landet, De materialer jeg skulde bruge, blev sendt til mig pr tog eller bil.

Efter at have arbejdet og rejst forskellige steder, blev jeg taget af politiet. Politiet tog mig med til hr Brunner, så jeg kunde afvikle mit mellemværende med ham og få samlet mine grejer sammen,

så tog de mig med til Zürich, hvor jeg nærmest blev sat i arrest sammen med mange andre udlændinge, som dagen efter skulde sendes ud af landet.

Politiet behandlede os pænt, vi fik mad, en madras at ligge på og 2 tæpper.

I aresten lærte jeg hurtigt en østrigs rør lægger på min alder at kende. Han var fra Salzburg. Han foreslog, at jeg skulde tage med ham til Salzburg.

Dagen efter blev vi under politiledsagelse sendt til grænsebyen Lindau, over München – rejste vi så til min nye vens hjemby. Og her vil jeg gerne tilføje, at jeg har set og oplevet mange lande og byer, men Salzburg blev min foretrukne by. Her blev jeg så en uges tid, men der var intet arbejde for en udlænding. Så jeg tog afsked med min østrigske ven, Karl Erbschmann, rejste med tog over Furkt im Wald til Prag. Her var jeg også en uges tid, - heller intet arbejde, rejste så videre ind i Polen til Warszawa, var også her en god uges tid, men blev så taget af politiet, fordi jeg søgte arbejde. Blev igen under politiledsagelse sendt til den tyske grænse. Få dage senere stod jeg så i Dresden i Tyskland, så gjorde jeg op med mig selv: skal du tage tilbage til Algier? - der havde jeg nemlig fået arbejdstilladelse for 3 år, - eller skulde jeg lige tage et smut til Køge og hilse på mine forældre, så kunne jeg jo altid tage til Algier senere. Jeg valgte det sidste.

Jeg kom ikke på valsen mere. Jeg stiftede familie med kone og 3 børn, så en bedre slutning kan jeg ikke ønske mig.

Albrecht Hansen, 17. april 1976

Jeg har tit fået stillet det spørgsmål: - hvad betyder ordet "valsede"? – og jeg kan godt forstå, at en ikke-håndværker ikke rigtig forstår, hvad udtrykket valsede dækker. Men udtrykket dækker alle former for den rejsende svend at komme frem på. For de rigtig gamle svende – længe før min tid – brugte udelukkende deres egne ben til at komme frem. Da jeg gik på valsen, brugte man foruden egne ben toget, men det kostede jo penge, så vi holdt os meget til gratis befordring. Der var flere måder såsom godstog, store lastbiler, som gik på langtur. Chaufføren vilde for det meste gerne have en med bare for selskab. Ude på landet kunde man også være heldig at komme op og køre med en bonde pr hestekøretøj.

Kom vi til en rigtig køn egn, ja så brugte vi egne ben.

I de større byer overnattede vi for det meste i Gewerbschaffshaus (Svendehjem) Her kunde vi for små penge også få noget at spise.

Var vejret nogenlunde godt, sov vi i en skovkant, en vejgrøft – og herligt var det også at overnatte hos "fru Høstak".

Kom vi til en havneby, for mit vedkommende var det Middelhavs havnebyer, og der lå et dansk skib i havnen, var vi altid sikker på et godt måltid mad, og i enkelte tilfælde også en overnatning.

En af mine første bjergture var sammen med min landsmand Lars Andersen fra Espe på Fyn. Vi arbejdede begge i den lille by Wald o Oberlandet. Vi havde 2-3 dage til vores rådighed, så vi havde besluttet, at vi vilde bestige et tilsyneladende nærliggende bjerg med sne på toppen.

Men det viste sig hurtigt, at bjerget slet ikke var så nærliggende, som vi troede. Vi havde været for kort tid i Schweitz, havde endnu ikke lært at bedømme afstande, så det blev en meget længere travetur, end vi havde forestillet os. Men endelig hen under aften nåede vi vort mål, nemlig at stå i sneen.

Vi var heldige i nærheden at finde en sæterhytte, som endnu ikke var taget i brug. Vi var godt trætte, - fik dog hurtigt vore kogegrejer og proviant frem, og Lars - som var en god kok – fik snart fremtryllet et rigtig godt måltid mad.

Oppe på loftet var der mange gode køjepladser med hø som underlag, men det viste sig hurtigt, at sovepladserne var godt optaget af museflokke, så du forstår, at det ikke blev til meget med at sove. Men vi fik da hvilet os, stod tidligt op og nød den herlige bjergluft og udsigten.

Efter et godt morgenmåltid begyndte vi nedstigningen, som vi tog i en anden retning end opstigningen. Godt trætte nåede vi timer senere en lille landsby i dalen. Vi havde begge lidt penge på lommen, så vi gik ind på en lille kro, bestilte os et rigtig godt måltid mad. Lidt senere kom 2 mænd, tilsyneladende far og søn, de talte den lokale dialekt. De satte sig ved samme bord som os og bestilte også mad. Deres bestilling blev ret hurtigt serveret. Min gode ven Lars snurrede:” Det er godt gjort, at den fede mand og hans søn skal have serveret før os”. Manden kiggede lidt på os, så sagde han på pæredansk:” I må da godt få vores mad”.

Det viste sig, at manden var dansker. Han var lige som os. Som ung malersvend var han kommet til Schweitz, var blevet hængende i landet, blevet gift med en schweizer og var nu malermester i byen Watwil. Han og hans søn havde også været på en lille bjergtur. Lars var lidt trykket over hans udtalelse om den fede mand, men fik hurtigt syndsforladelse, og malermester Peter Sørensen var glad ved at kunne tale dansk, - det havde han aldrig lejlighed til her ude på landet. – Vi blev så gode venner, at han absolut vilde betale vores mad. Hvad vi selvfølgelig ikke vilde nægte ham.

Dette en lille oplevelse fra min første rigtige bjergtur.

Bjergtur til Santis.

To af mine arbejdskammerater, som var ivrige alpenister, inviterede mig med på en alpetur, og – som de sagde: ” når du skal med, tager vi på en ikke så vanskelig bjergtur ” – så de valgte bjerget Santis, som ligger i det østlige Schweiz. Jeg var meget glad for, at de vilde tage mig med på en tur i bjergene.

Vi tog med toget til landsbyen Nesselau, derfra med rutebil til Schwag-Alp, som ligger ved foden af Santis, som er 2505 m højt. Mine venner var godt kendt, de vilde proviantere i en lille forretning, som lå ved siden af kroen. Kromanden var ejer af både kro og forretning. Først skulde vi lige ind i kroen og have et glas øl. – Da vi trådte ind i Krostuen, kunde vi med det samme se, at der var optræk til et eller andet. En gæst bebrejdede meget kraftigt over for værten, at han sagtens kunne bestige Santis, selv om han havde en Barnevogn på slæb. Værten var meget ivrig for at indgå et vædemål med manden, og det resulterede i, at han lovede gæsten, at provianten skulde han få godtgjort, hvis han kunde gennemføre turen med Barnevognen, samt vilde han give en bedre middag. Men Værten vilde have kontrollanter med. Og da vi skulde bestige Santis, blev vi af Værten anset som kontrollører. Efter at vi havde drukket øllet, fået provianteret, havde Værten fået fremskaffet en meget gammel Barnevogn. Han tilføjede til alpenisterne:” – selv om du taber den i en slugt, bliver jeg ikke vred på dig”.

Kroværten gav mig et fotografiapparat med. Jeg skulde fotografere turen i dens forskellige faser.

Så begyndte opstigningen. Vores nye følgesvend, Manfred Suter fra Engadin i Sydschweitz, havde på ingen måde pralet. Vi skred hurtigt opad, - det var slet ikke at mærke på Manfred, at han havde en Barnevogn at slæbe på. Jeg begyndte at tage billeder af opstigningen. Mine venner viste, at halvvejs oppe lå en Sæterhytte, Her overnattede vi efter at have indtaget et godt måltid mad.

Allerede næste morgen kl 5 fortsatte vi opstigningen. Kl ca. 9 om formiddagen stod vi på toppen af Santis, og Manfred var absolut ikke mere træt end os andre.

På toppen af Santis ligger en Vejrmeldestation med en fastboende meldemand. Vi fik hans underskrift på, at vi havde været på toppen af Santis med en Barnevogn.

Nedturen gik også godt, og da vi kom ned, fik vi en mægtig velkomst. I kikkert havde Værten og andre beboere fulgt vores nedstigning. Der blev rigtig festet på Kroen, og den gode mad stor parat til os.

Beretningen om bestigningen af Santis med Barnevogn blev publiceret i mange schweiziske og tyske blade og aviser.

Værten var meget tilfreds med at manges øjne blev rettet mod hans Kro og Forretning i Schwag-Alp.

To år senere var jeg igen i Schwag-Alp og Santis. Værten kendte mig med det samme, og som han sagde: ". Min gamle Kontrollør har fri fortæring hos mig."

I Schweiz holdes der mange Folkefester. De fester jeg her vil omtale, er fra Richterswil, hvor jeg arbejdede i flere år og havde derfor rig lejlighed til at deltage i festlighederne. I februar havde vi ligesom i Danmark Fastelavn, men i Richterswil var det et stort Karneval, som varede en hel uge med festlig leben overalt. Kun Damerne var maskerede, og det var en uskreven lov, at i Karnevalsugen, kunde Damerne frit vælge, hvem de vilde have som Karnevals-kavaler. Så du forstår sikkert, at der var fest i Byen. Midt på sommeren havde vi Blomster- og Dragtfest med store fine optog med fint blomstersmykkede Biler og Hestekøretøjer. Ind mellem køretøjerne kom så Dame-og Børneoptoget klædt i gamle Dragter, og overalt smykket med farverige Blomster. Hen på sommeren ca. juli måned, havde vi den store Seenachtfest. Fest på Søen Aften og Nat. Richterswil ligger ved den sydlige ende af Zürichsøen. Alt, hvad der kunde sejle var på Søen, og på land var alle Skibe og Både dekorativt med kulørte lamper, og på land blev der festet med musik, dans og vin.

Den 1. August er den schweiziske Nationaldag (Bundesfier). Republikken Schweiz blev på Bjerget Rutli stiftet den 1. August 1291 i kantonerne Uri-Schwyz og Unterwald. Man samles om aftenen på en stor åben plads, der bliver holdt taler og sunget nationalsange. Derefter blev der festet på restauranter og i hjemmene, og ca. kl 22 var der stort festfyrværkeri ved Søen.

Den anden søndag i August var der chilbi i Richterswil. Det er en fest, som stammer fra meget gammel tid. Chilti betyder nærmest Kirkeindvielsesfest. Men med tiden er det blevet til en stor folkefest, kan sammenlignes med et gammeldags dansk Marked med Boder og mange forskellige forlystelser.

Først i oktober havde vi så Suser-Sondi (søde søndag). Det er, når vinhøsten er bragt i hus, og vinen havde gæret lidt. Så smager vinen lidt sødlig, derfra navnet. På mange Restauranter blev der på bestemte tidspunkter skænket gratis sød vin. Det var jo sådan, at var gæsten først kommet indendørs, så var der stor chance for, at han blev hængende. Der var mange, der fik sig en ordentlig rus på den søde søndag.

I November havde vi en stor fest Rabenchilti. Frit oversat bliver det roe-kirkefest. Det er en gammel skik, og som kun fejres i Richterswil. Man fortalte mig, at for over hundrede år siden, en bestemt kirkefest, som holdes om aftenen. Så kom Bjergbønderne ned til Richterswil, og for at finde vej på de smalle Bjergstier, tog de en stor Roe, som de udhulede, skar forskellige ansigter i roen, satte et tællelys i bunden, og Roen blev sat på en stang. Så havde de en god lygte. Så fulgte de i flok til Kirken i Richterswil. Så når vi til Julen, som schweizerne går let hen over. Ikke ret mange havde Juletræ, - det var nærmest Juledag, man havde lidt festligheder i hjemmene. Derimod Nytårsaften (Silvester) blev fejret med knald og halløj.

Dette er i korte træk de festligheder, som jeg i Richterswil havde megen glæde af at deltage i.

Mellem Fremmedlegionærer 1932.

Der findes stadig mennesker, hvis fantasi fuldstændig tilhyller den sunde fornuft, og hvis hang til eventyr får dem til at underskrive en femårskontrakt til den franske Fremmedlegion i Nordafrika. Hvervesen til legionen sker så at sige altid igennem legionsagenter. Disse agenter er alle folk, som er udrustet med overnaturlige gode taleevner, - derimod er for dem samvittighed et ukendt begreb. En legionær sælger for fem år sine lemmer og sit liv til legionen, - gennemgår umenneskelige kvaler og savn i krigen med de indfødte oprørsbander. De enkelte, som efter udløbet kontrakttid, vender tilbage til civilisationen, vil aldrig finde sig rigtig til rette mere. Mange tager døden i de første år, og et eller andet sted i sandet får de deres grav.

Jeg så første gang fremmedlegionen i Algier. I denne by findes ellers ingen legionærkaserner, så det var kun på gennemmarch, at legionen kom dertil.

Det var søndag eftermiddag i februar måned, jeg slentrede igennem de endeløse markedshaller og beundrede varer og frugter, som karavaner bragte ind til byen. Den ualmindelige varme fik de indfødte og europæere til at flygte ind i Cafeer og Barers skygge, og der var jeg glad ved at finde en plads i en Araberrestauration, thi jeg var næsten helt svimmel af varmen. Dog havde man den trøst, at solen inden længe vilde være forsvundet, og den kølige nat indtrådte. Ude på fortovet sad en slagnetæmmer med hele sit menageri på et fedtet tæppe.

Jeg var ved at ville gå, da der på en gang blev liv i forretningen – soldater strømmede ind. Jeg så med det samme, at det ikke var almindelige franske soldater, som der jo i Algier findes så mange af. Ikke alene var uniformerne anderledes, men deres udseende og opførsel mindede slet ikke om, at de var af fransk oprindelse. Der var et trist og næsten ligeglad udtryk at læse i deres ansigter. Jeg blev hurtigt klar over, at det var soldater, der stod under fremmedlegionens Fane. Flere legionærer tog plads ved mit bord, bestilte to liter vin af billigste slags, et øjeblik efter bestilte de endnu to liter. Jeg fik uvilkårligt indtryk af, at de for en kort tid vilde prøve at glemme, hvor de var, - at de overhovedet var legionærer – kun glemme.

De talte tysk, der findes nemlig mange tysktalende i legionen. Jeg kom i samtale med dem, og da klokken var 10, betrådte jeg sammen med dem fremmedlegionærlejerens, hvor de skulde stille til appel. Efter at dette var sket, viste mine fire nye venner mig rundt i lejren og i sovesalen, hvor to rækker senge snorlige var opstillet. Efter at de havde vist mig hele lejren, som lå i Bar-El-Quea, en forstad til Algier, begav vi os tilbage i Byen. Der blev ikke talt meget på vejen, der hvilede et tryk over dem alle fire. Til sidst spørger jeg min sidemand, Richard, en ung mand på – efter mit skøn – 24 år gammel – ”hvorfors meldte du dig til fremmedlegionen?”. Han svarede ikke straks, men jeg lagde mærke til hans vekslende ansigtsudtryk, det var, som gik en let tåge over hans ellers stærkt solbrændte ansigt. Munden blev trukket sammen, øjnene blev større – næsten stirrende – da han endelig fremstødte ordene: ”ja hvorfor”, kom det som fra en mand, der talte i søvne. Jeg spurgte ikke mere, men lidt efter fortsatte han: ” – nu til sommer har jeg været i legionen i tre år. Jeg er

født i Köln, min fader og broder faldt i Verdenskrigen i efteråret 1916. Jeg var tidligere sømand, sejlede i lang tid med en fragtdamper på ruten Köln-Mainz. Senere sejlede jeg med en hollandsk fragtdamper på Sydamerika. Men så for fire år siden blev jeg syg, det var på en rejse til Egypten. Jeg blev landsat i Tunis og kom på Hospital, hvor jeg lå næsten seks måneder. Det kostede mig mine penge. Da jeg blev rask, var det mig umuligt at finde et job", - og – han holdt et øjeblik inde – "og så, ja så kom jeg i fremmedlegionen". Så tav han, og vi gik længe side om side uden at mæle et ord. Jeg kunde ikke få mig selv til at spørge, - det var, som skulde jeg kradse i et åbent sår. Jeg tog, for at bryde den trykkende stemning, mine cigaretter frem, og bød ham én, som han med et glad smil modtog og tændte, tog et par kraftige drag og lod røgen langsomt gå ud gennem næseborene, derefter sagde han:"- ja, det havde jeg ikke drømt om, da jeg som dreng lå og pjaskede rundt i Rhinen, men skæbnen er lunefuld. Min broder gik det heller ikke for godt. Jeg husker endnu da han første gang kom hjem i uniform. En høj, flot soldat, og jeg var stolt af min store broder. Så kom krigen 1914, og han måtte også med. Indtil han i efteråret 1916 blev indhentet af skæbnen i form af en fransk granat".

Vi blev pludselig afbrudt af en lille arabisk skopudserdreng kom farende og lagde hele sin skopudserforretning, - som bestod af en lille kasse med rem i, så den kan tages på ryggen – foran mine fødder og meget ivrigt tilbød at pudse mine sko. Jeg ænsede ham knapt, jeg var ikke i stemning til at stå stille, selvom mine sko i allerhøjeste grad trængte til at blive pudset. Hvis jeg havde været alene, havde araberdrengen tjent sine 10 sous. Men tankerne var et helt andet sted end ved skopudsning. Jeg tænkte på det smukke Rhinland, hvor min sidemand var opvokset, og som jeg selv beundret så meget, da jeg i efteråret 1929 tog Rhinturen fra Mainz til Köln. Stadig kom ordene: - " ja, hvorfor? " i mit Sind. Var det skæbnens lunefulde spil, der havde ført denne Rhinsømand til Nordafrika og til den franske fremmedlegion? Pludselig blev jeg revet ud af mine tanker ved at vore tre andre kammerater, der i mellemtiden var kommet langt bag efter, kom løbende og slog mig på skulderen, idet de småleende bemærkede: "Vi troede, du kendte vejen til Algier". For mig var det næsten at blive vækket efter at have haft en fæl drøm. Da jeg så mig om, var vi gået helt ud til Fontain du Dey, medens vi for længe siden skulde have drejet af til venstre. Nu var det "Leer", der blev fører. Leer var en temmelig høj mager mand med et meget skarpt markeret ansigt. Han var, efter hvad han senere på aftenen fortalte, 42 år og fra Wien, havde tjent i legionen i otte år. Hvad der havde fået ham til at indtræde i legionen, fik jeg ikke at vide. Leer førte os gennem mange smalle gader. Mange gange var vi ved at falde over sovende arabere, der havde lagt sig til ro på fortovet. Udenfor en lille port gjorde han holdt. Et par kraftige slag med dørhammeren havde til følge, at et vindue oppe på første sal blev åbnet, og en gammel fed araber stak overkroppen ud og råbte:" Qui la" – (hvem er det?), - en lille forhandling mellem ham og Leer på arabisk resulterede i, at han kom ned og lukkede op. Leer førte stadig an, en lummer røgfyldt luft slog os i møde. I et hjørne af den middelstore sal fandt vi et bord, stort nok til fem mand, og i løbet af sekunder kom Leer springende med to flasker vin. Han fortalte mig, at dette var hans yndlingsbar, her var vinen 2 sous billigere end andre steder, og her var altid musik til at underholde gæsterne. I den anden ende af salen havde musikanterne taget opstilling, der bestod

af fire arabere, som med egenartede instrumenter frembragte hvinende lyde i hvirvlende sydlandske rytmer. Her så jeg, hvordan mine fire venner igen blev mennesker, - den gode Algiervin bidrog godt dertil. Det var dog kun for en kort stund. Bagefter ventede der dem kun arbejde, kampe og sult. Men i aften vilde de glemme alt, hvad der angik Afrika og legionen. Det var meget sent, da vi brød op, og jeg tog afsked med de fire legionærer. En af legionærene, - en tidligere baker fra Wurttemberg, vilde ikke tilbage til lejren og bad mig hjælpe ham væk fra lejren. Jeg kunde imidlertid intet gøre og måtte se, hvorledes hans tre kammerater med magt førte ham med sig.

Den næste dag kl 1.30 marcherede de bort. Jeg var ude ved lejren for endnu engang at sige farvel. De var ved at blive inddelt, da jeg kom.

Jeg fandt hurtigt mine fire venner og talte et øjeblik med hver især. De hørte ikke til samme deling. Den sidste jeg kom til var Richard. Vi talte sammen indtil der blev kommanderet: "Fat Gevær", så trykkede jeg endnu engang hans hånd og ønskede ham alt godt.

Jeg fulgte dem med øjnene, indtil de forsvandt ved Cimtierre-El-Kettar. Så vendte jeg langsomt tilbage til Algier og mit arbejde.

(skrevet 15-9-1976)

Oplevelser i Øst-Schweitz 1931.

Når man har opholdt sig et stykke tid i Schweiz og har tilegnet sig lidt af deres mærkelige sprog, kan man ikke undgå at lægge mærke til, at der bliver talt meget om tro og religion. Når man kom på et nyt arbejdssted, så kunde man være sikker på, at ens arbejdskammerater kom og spurgte: - ”er du katolsk eller reformert?” Noget man jo aldrig vilde gøre i Danmark.

I alle byer og landsbyer er der altid to Kirker, en katolsk og en reformeret. Den schweiziske Reformator hedder Ulrich Zwingli, en anden med mindre kendt Reformator er Farel Calvin, som kun opholdt sig i det fransktalende Schweiz.

Ulrich Zwingli var født i Wildhaus i Øst-schweiz. En af mine arbejdskammerater, som var født og opvokset i Wildhaus fortalte, at Zwinglis Fødehus var indrettet som Museum, og huset var fuldstændigt bevaret som i Zwinglis tid. Videre fortalte han mig, at der fandtes mange ejendommelige barokke møbler i huset. Alt sammen fra da Zwingli boede der.

Da jeg altid har interesseret mig for gamle møbler, og jeg fik at vide, at egnen omkring Wildhaus var meget køn, besluttede jeg mig til at tage en tur til den egn, og så samtidig besøge det gamle hus i Wildhaus. Ved første lejlighed, hvor jeg havde en to fridage til rådighed, tog jeg med toget til Unterwasser, som ligger ca. 6 km før Wildhaus. Det var så min mening, at jeg vilde tage de sidste km til fods.

Det var en meget smuk egn, og jeg var heldig med vejret. Halvvejs mellem Unterwasser og Wildhaus gjorde jeg et lille ophold for at spise min medbragte madknote. Medens jeg sad der i vejkanterne og spiste, kom landposten fra Wildhaus gående. Han var meget interesseret i, hvad jeg var for en karl, og han havde åbenbart god tid, for han satte sig ved siden af mig, og jeg fik meget egnshistorie at vide af ham. Pludselig sagde han til mig: ” Vil du høre mere, kan du jo gå med på den sidste del af min poststræde?”

Så traskede jeg med ham på den sidste del af ruten, og så tilbage til Wildhaus. Jeg skal love for, at han var en god fortæller, og han kom ind hos mange interessante bjergbønder, som alle af postmanden fik at vide, at jeg var en dansk Håndværkersvend, som vilde se deres kønne land.

Postmanden hed Methler og var 57 år, han havde været landpost i 30 år. Han var meget let til bens. Når det gik op ad bakke, havde jeg mange gange svært ved at følge med. Da vi kom tilbage til Wildhaus, var vi blevet så fine venner, så han inviterede mig med hjem til hans lille mor. Jeg skulde da have noget at spise sammen med dem, og selvfølgelig skulde jeg overnatte hos dem, - så kunde jeg jo besøge Zwinglihuset dagen efter.

Zwinglis hus var et bjælkehus, tilhugget af meget groft tømmer. Inventaret og Møblerne var også udført af groft bearbejdet egeplanker. – Alt i alt var det en meget interessant og indholdsrig tur, jeg havde til det smukke Øst-Schweitz og Wildhaus.

Algier 1931.

REGISTRE N° 27
N° 42

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE
DÉPARTEMENT D'ALGER
ARRONDISSEMENT D'ALGER. — COMMUNE D'ALGER

EXTRAIT DU REGISTRE D'IMMATRICULATION

En exécution de la loi du 8 août 1893, par devant NOUS, Maire de la Commune d'Alger, s'est présenté le sieur :

Nom et prénoms : *Hansen Albrekt*
Lieu de naissance : *Hjøge*
Date de la naissance : *24 Mars 1906*
Nationalité : *Danoise*
Fils de : *Hans*
et de : *Nielsen Kristine*
Marié ou veuf :
Marié à (1) : *Cebatane*
Enfants (2) 1.
2.
3.
4.

lequel nous a déclaré avoir résidé en : *Danemark (Cist. Franco le 24.10.*
et être arrivé le : *2 Novembre 1931* dans cette commune, pour y exercer la
profession de : *chauffeur*, rue : *Leslie Carnot*, n° *66*

Il a justifié de son identité, conformément aux dispositions de l'article 1er de la loi, en
produisant à l'appui de sa déclaration (4) : *M. mandant n° 21/1928 délivré*
à Hjøge le 24 Février 1928

Signature du déclarant : *Albrekt Hansen*
Fait à Alger, le : *19 Novembre 1931*

LE MAIRE D'ALGER,
Par déléation : Le Commissaire de Police,
chargé du Service des Etrangers,
Gelouet

ALGER. — IMP. ADM. HELINZ — Moul. 1091

(1) Nom, prénoms, âge et nationalité de la femme.
(2) Nom, prénoms, sexe et nationalité de chacun des enfants mineurs.
(3) France ou Algérie, indiquer la Commune, le Département et la durée du séjour.
(4) Indiquer la nature des pièces justificatives produites à l'appui de la déclaration.

For en time siden var jeg trådt i land i den Nordafrikanske by Algier, og nu traskede jeg langsomt opad Boulevard Sadi-Carnot. De to forgående døgn havde jeg som fjerde klasses passager tilbragt om bord på El-Bara, en mindre ikke særlig velholdt passagerbåd. Men for mig havde disse to døgn været en stor oplevelse. For første gang var jeg på nært hold af Orientens og Sydens muselmænd og negre i mange forskellige nuancer, samt et kompagni senegalesere med trappestige-arrede ansigter. Der var overalt en summen og brummen, og skibet var fyldt af - for mig - ganske fremmedartede lyde. Nå, men hvad, som farende svend var jeg jo vant til at tilpasse mig efter forskellige forhold. Og da jeg ret hurtigt havde stiftet bekendtskab med en af maskinfolkene, som gav mig mange orienteringer om, hvad jeg skulde, og hvad jeg ikke skulde, fandt jeg mig hurtigt til rette i det brogede selskab. Natten tilbragte jeg nede i maskinrummet hos Jean på en jernrist oppe over kedlen, hvor min nye ven havde anbragt et bundt gamle klude. Næste morgen kl. 6 kom Jean farende opad lejderen til mig. Han var dårligt nået helt op, før han råbte: "Vi passerer en stor flok Delfiner, skal du ikke ud og se dem? Sådan nogle fyre har du vel ikke set før". I en fart var jeg ude af kludene og oppe på dækket. Det var et storslående syn, - en delfinflok på flere hundrede passerende langsomt skibet i modgående retning. Nu kom der langsomt liv i de forskellige bylter, som lå strøet over hele dækket. Hver bylt var et levende menneske, kun var det vanskeligt forud at sige, hvad der var hoved, og hvad der var ben. Som de lå der, lignede de nærmest et bundt tilfældigt henkastede pjalter.

Møde med en landsmand.

Efter at jeg havde spadseret igennem hele Boulevard Sadi-Carnot, kom jeg nu ind i Rue Sadi-Carnot, og endnu var jeg ikke blevet enig med mig selv, om jeg skulde slå mine teltpæle ned her i Aldier for et stykke tid, eller om jeg skulde forsætte vestpå til Oran eller Cassablanca, - - eller skulde jeg tage længere sydpå? Jeg gjorde langsomt kassen op, og slutsummen blev i alt 132 schweizerfrancs, 89 franske Francs samt 20 italienske Lirer. Så økonomisk set stod jeg jo flot, selvom det forekom mig evige tider siden, at jeg havde forladt mit sidste arbejdssted i Schweiz, hvor jeg havde tilbragt fire dejlige år.

Endnu før jeg var kommet til noget afsluttende resultat af mine betragtninger, blev jeg revet ud af det hele ved, at en mand tiltalte mig på pæredansk: "Hvad står du her og filosoferer over landsmand?" Det gav et sæt i mig, - det første menneske der tiltalte mig på afrikansk jord, skulde være en landsmand. Men hvor kunde han nu vide, at vi var landsmænd? Nå, jo, det havde han selvfølgelig set på mit naveremblem, som jeg havde på reverset. Vi bankede hinanden i næverne, så det rungede helt ud i Middelhavet.

"Mit navn er Carl, sagde han, men de sidste tyve år har man i udlandet kaldt mig Carlos. Det er lettere for spanierne at sige Carlos end Carl. Det meste af min tid har jeg nemlig tilbragt i spansktalende lande. Medens vi nu langsomt fulgtes ad gennem Rue Sadi-Carnot, tog jeg fra siden min pludselig opdukkede landsmand nærmere i øjesyn. Tro mig, han lignede mindst af alt en

Dansker. På fødderne havde han de typiske spanske kludesko med tykke sivsåler. De var fastgjort til fødderne med bånd, som var snoet om anklerne, desuden havde han temmelig vide benklæder, stramtsiddende skærf om livet, hvid skjorte og på hovedet en stor Stråhat, der så ud, som om en ged havde taget et måltid af den. Carlos var ikke særlig imponeret ved at træffe mig, men han havde selvfølgelig også på sin 40 års udlandsfart mødt mange landsmænd. Han brød sig slet ikke om at høre om mine rejser, sådan noget havde han selv oplevet så meget af. Han spurgte kun sagligt. "Hvad er din profession?" – "Snedker" – "Hm, bliv du bare her i Algier, her er arbejde nok." Og med et slag havde jeg bestemt mig, - jeg bliver foreløbig i Algier.

"Jeg skal sige dig", sagde Carlos langsomt, "jeg er lidt kendt med den branche, jeg er selv tømmer, det vil sige, jeg har aldrig lært til tømmer, men det behøver man såmænd heller ikke hernede. Det er jo bare at slå nogle forskallingsbrædder op til at støbe efter. Alting bliver bygget i jernbeton, - men lige i disse dage, har jeg ikke noget arbejde. Ja, jeg skal såmænd gerne fortælle dig grunden til min arbejdsløshed. For et par dage siden havde jeg fået et par drammer for meget, så kom jeg til at spilde nogle brædder ned i hovedet på en næsvis tømmerformand. Han blev lidt skrabet i malingen, ellers skete ikke noget med ham. Men han brugte en fandens mund på fransk, som jeg ikke forstod meget af, og så tog det ene ord det andet, og til sidst sagde jeg til ham, at han kunde ryge og rejse derhen, hvor pebret gror. Nå, det vilde han ikke, og så pakkede jeg mit kram og gik min vej."

Efter en lille pause sagde Carlos med et lunt glimt i øjet: "Skal vi ikke nappe en aperitif inden vi går op til Madame Alvado og Marie"?

Da vi stod ved baren og drak aperitiffen, bestemte jeg mig så småt til at sige farvel til min gamle fuldbefarne landsmand. Jeg havde pludselig fået en underligfornemmelse af, at hans moralske begreber også var lidt "skrabet" i malingen.

Men min diagnose var stillet helt forkert. Madame Alvado var Carlos værtinde, en 60årig spansk enke, som ejede huset i Rue Sadi-Carnot 66, hvor Carlos og hans spanskfødte kone Marie havde lejet et lille værelse på 3. sal.

Da vi trådte ind i den lille Stue, var Maria ved at tilberede mad over et primusapparat, som stod på et bord foran vinduet. Hun smilede venligt til mig. Da hun hilste mig med et "Bon jour", så begyndte en samtale mellem Carlos og hans kone, som jeg var helt afskåret fra at deltage i – den foregik nemlig på spansk, men jeg kunde tydeligt se, at de talte om mig.

Jeg havde i mellemtiden fået anbragt min rygsæk på gulvet og mig selv på en appelsinkasse, som stod lige inden for døren. Herfra kunde jeg så uhindret iagttage dem begge. De talte meget hurtigt med de karakteristisk sydlandske bevægelser. Maria var en lille sammensunket kone, som jeg skønnede var midt i 50erne, selv om hun var meget rynket, indfalden i ansigtet og med få tænder i munden. Der var dog et fint, ja næsten fornemt præg over hendes ansigt, der med bestemthed sagde mig, at Maria måtte have været meget smuk, da hun var ung.

Nu kom hun langsomt henimod mig, samtidig sagde hun mange ord til mig, som jeg ikke forstod et kuk af. Så kom Carlos mig til hjælp: ”Maria taler fransk til dig, det forstår du vel?”. Nå, det var fransk, et sådan fransk havde jeg aldrig hørt før, selv om jeg havde lært en del fransk i Schweiz. ”Hun spørger” – fortsatte Carlos – ”om du ikke vil have lidt mad sammen med os”. ”Ja tak”, jeg forsøgte mig med et par ikke helt sandfærdige undskyldninger, om at jeg havde et par klemmer i rygsækken, som jeg kunde spise sammen med dem. Mine undskyldninger blev heldigvis pure afvist. Min næse havde også for længst sagt mig, at der sikkert gemte sig noget godt henne i Marias gryde. – Min lugtesans havde fuldkommen ret. Så godt et måltid mad, havde jeg ikke fået, siden jeg for længe siden forlod det lille hyggelige pensionat oppe midt i Schweiz. Menuen bestod af kogt ris iblandet store rejer og muslinger samt små kødstykker, hvis oprindelse det var mig umuligt at fastslå, - til maden fik jeg en kop dejlig Rødvín. Carlos sagde med en undskyldende bevægelse, at de ikke ejede et glas i huset. Selv drak han vin af en spansk vin karaffel med en lang strålespidsformet tud. Ved at hæve den et stykke over ansigtshøjde og så lade den fine vinstråle løbe ned i den åbne mund. Desserten bestod af Bananer, Appelsiner samt forskellige nødder, og til slut en kop dejlig Mokka kaffe.

Efter at jeg havde takket mange gange for det herlige måltid, vilde jeg trække mig tilbage, klokken var allerede blevet næsten 5, og jeg skulde gerne have fundet et værelse inden aften. Igen trådte Carlos hjælpende til. Madame Alvado havde endnu flere værelser, så jeg behøvede ikke at løbe så langt. Veloplagt og godt til mode gik jeg så ned til Madame Alvado, som havde sit Domicil på første sal. Det var Madame selv, der lukkede op, efter at jeg forsigtigt havde ringet på døren. Madame havde knapt fået fastslået, hvad min nærværelse drejede sig om, før hun med et vulkanudbruds styrke slap en ordstrøm ned over mig. Ja, så sandelig havde hun et Chambre, endda et udmærket Chambre med sol og lys, som hun lejede ud til pæne mennesker. Jeg følte mig straks meget smigret, selv om mit tøj var lidt krøllet og frynset ved ærmerne, - og i hendes værelse fandtes der slet ingen dyr, som forulempede hendes logerende om natten. Dette sidste var nu ikke helt i overensstemmelse med sandheden, det måtte jeg allerede den første nat så blodigt erfare. Den månedlige leje var så lav, at hun næsten satte penge til, sagde hun, Ja, hun kunde bestemt høre, at jeg var udlænding, - ”å en Danios” – hun havde allerede fire danskere boende hos sig. Carlos oppe på 3.sal samt 3 unge danskere, som boede i værelser her lige inde på gangen. De var kommet i går fra Nice, de var vist nok malere, det kunde hun se på deres tøj. Jeg blev så vist ind for at tage dette fine og fornemme værelse nærmere i øjesyn. Men ak, sikken et hummer, og hele Møblementet bestod af et bord, hvor benene stod skråt ud til siderne, - en stol, hvor ryggen var knækket af, - samt en jernseng, hvis sengetøj ikke så ud til at have set vand og sæbe i lange tider. Henne i et hjørne var en snavset klud hængt op fra væg til væg, - det var klædeskabet. Madame Alvado stod henne i døren og foldede hænderne på maven, medens jeg beså herlighederne.

En times tid senere kom de tre danske malere hjem. Der var stor gensynsglæde, det viste sig nemlig, at jeg kendte dem alle tre. Vi havde alle fire arbejdet i Zürich for 3 år siden, så vi havde mange gode fælles minder fra Naverhulen i Zürich.

Tidligt næste morgen, da jeg drak kaffe i en nærliggende Bar, kom en lille Araber-Avisdreng farende ind og kastede en Avis lige for næsen af mig. Jeg begyndte straks at studere spalten under mænd tilbydes arbejde, og minsandten, der var noget for mig hos en Monsieur Emanuel Tuma i Rue Berjenara um Ebeniste. En halv time senere stod jeg hos Herr Tuma. Det viste sig, at Snedkermester Tuma var en indvandret tjekkoslovak, som talte flydende tysk. Jeg havde heldet med mig, blev antaget med det samme og kunde begynde at arbejde efter middag. Arbejdstiden var fra 7 til 12, og fra 2 til 6, - lønnen var til at begynde med 5 Francs i timen. Arbejdet bestod hovedsaglig af Inventar til butikker og restaurationer, samt alt forefaldende reparationsarbejde.

Nu fulgte en tid hvor hver dag var rig på nye indtryk. Alene værkstedet jeg var kommet til at arbejde på, og folkene jeg arbejdede sammen med, var et helt nyt kapitel for en rejsende snedkersvend fra Danmark. Foruden mesteren, som var fra Prag, var vi otte snedkersvende samt otte Arabere. Hele værkstedet udgjorde, om jeg så må sige, - et miniature-Babylon. Vi havde nemlig alle - med undtagelse af de otte indfødte - forskellige nationalitet og forskelligt modersmål. Vi repræsenterede næsten det meste af Europa, nemlig Tjekkoslovakiet, Polen, Jugoslavien, Belgien, Frankrig, Italien, Spanien, Tyskland og Danmark. Sproget, vi indbyrdes talte, var fransk. Men når de forskellige gemytter kogte lidt over, og det skete ikke sjældent, slog vi næsten altid over i vores modersmål, og jeg tør nok påstå, at vi så benyttede forskellige ord, som ikke stod trykt i vores hjemlige ordbøger.

Efterhånden var der kommet flere danske håndværkssvende til Algier, hovedsagelig malere. Hos Madame Alvado boede nu otte danskere, og vi logerede to og to sammen på alle værelserne. Hos Carlos og Maria som allerede et par dage efter, at jeg var ankommet til Afrika, havde tilbudt mig pension og vask, var jeg nærmest blevet optaget i familien som plejesøn, og efter nogle måneders forløb havde jeg vænnet mig til Marias spansk-franske sprog, så jeg nu forstod så at sige alt, hvad hun sagde til mig.

Det var en næsten moderlig omsorgsfuldhed Maria lagde for dagen, når der var noget, hun kunde være mig behjælpelig med. Og det var ikke alene det rent materielle hun tog sig af, - nej, hun kendte alle de farer, som lurede på en ung europæer, som endnu knapt havde slidt sine første skosåler på Afrikas jord. Det var enkle, men gode råd, hun gav mig med på vejen, og det er med dyb taknemmelighed, jeg mindes denne aldrende spanske kone, som i lang tid var min plejemor i Afrika.

Carlos havde nu fundet arbejde i en lille by tyve kilometer vest for Algier, og kom kun til Algier hver søndag. Samtidig var regntiden begyndt, så nu da der ikke var megen fornøjelse ved at færdes ude, tilbragte jeg mange timer i Marias selskab. Maria havde altid meget at fortælle, og da hun til og med var meget interessant at høre på, var det ikke kedsomme timer, jeg tilbragte på tredje sal i Rue Sadi-Carnot 66.

Maria var født i en lille By i Catalanien i nord-Spanien. Hendes fader var ejer af et mindre Cirkus, og hele sin barndom tilbragte Maria i dette omrejsende Cirkus, som besøgte alle dele af Spanien.

Om vinteren var Marias fader dog for det meste omrejsende skolelærer, medens Cirkuset var opmagasineret et eller andet sted i Spanien. Da Maria var tretten år gammel, rejste familien til Sydamerika. Efter ankomsten til Argentina etableredes med det samme et nyt Cirkus, som så turede rundt i hele Sydamerika, dog mest i Argentina og Mexico. Nu var alle børnene blevet så store, at de kunde optræde i Cirkus, og det var med en vis stolthed, at Maria viste mig et fotografi af sig selv som attenårig Linedanserinde. Fotografiet var taget under et besøg i en halvstor mexicansk havneby. Det var her, Maria havde truffet Carlos første gang. Carlos sejlede dengang med et sydamerikansk skib, som da lå i havnen for at indtage last.

Carlos og Maria blev med det samme så indtaget i hinanden, at de allerede begyndte at tale om ægteskab, men en naturkatastrofe med efterfølgende oversvømmelse skilte dem brat ad. Maria og hendes familie måtte over hals og hoved flygte fra byen efterladende hele deres Cirkus, som var fuldstændig ødelagt, og hun viste ikke, om Carlos var omkommet. Først over 20 år senere traf Maria og Carlos hinanden igen, denne gang i Barcelona i Spanien. Maria var ikke mere den unge Linedanserinde, men en kvinde over 40 år, som allerede var begyndt at blive gråhåret, og som nu var sin broder behjælpelig med administrationen af et Cirkus. Marias forældre var døde i Sydamerika, hendes broder havde overtaget Cirkus og var for 4 år siden vendt tilbage til Spanien. Her bør jeg indskyde, at Carlos og Maria er et enestående eksempel på, at gammel kærlighed ikke ruster. De havde begge bevaret mindet om hinanden, var forblevet ugifte. De blev gift i en katolsk Kirke i Barcelona, og samtidig gik Carlos fra borde og blev landkrabbe. De første par år efter giftemålet arbejdede han i Spanien, senere i spansk Marokko og nu i fransk Nordafrika, og overalt fulgte Maria ham trofast.

Igen viste hun mig et fotografi, denne gang var det et billede af Carlos, jeg så." Sådan så Carlos ud, da jeg traf ham i Mexico", sagde Maria med stolthed i stemmen. Så fortsatte Maria: " Carlos er født i København. Allerede som dreng havde han lyst til sømandslivet. Som sekstenårig tog han hyre på norsk skib, som sejlede til England, herfra sejlede han med et engelsk skib, som gik i fast rute til Amerika, senere gik han i land i Alaska for at forsøge sig som guldgraver. Men da det ikke gav det forventede resultat, tog han med et sydamerikansk skib til Argentina, og nu sejlede Carlos mange år på Sydamerika. Af og til gjorde han en afstikker på landjorden for at forsøge lykken der. Men altid var han vendt tilbage til sømandslivet".

Carlos havde ikke, siden han som sekstenårig forlod Danmark, set sit Fædreland. Men selv om Carlos ikke havde været i Danmark i fyrre år, talte han et upåklageligt dansk.

Midt under regntiden blev jeg syg, efter at et eller andet giftigt insekt havde stukket mig i venstre hånd. De første par dage efter at jeg var blevet stukket i hånden, ofrede jeg ikke den lille røde blist, som stikket havde efterladt særlig opmærksomhed. Men den tredje eller fjerde dag svulmede hånden op, så den nærmest lignede en elefantfod, og samtidig fik jeg feber. Jeg gik straks til den tyske læge, som jeg kendte. Lægen så eftertænksomt på min dårlige hånd, så sagde han: " – eine sehr böse hand". Han gav mig en recept på forskellige medikamenter og hans ordre

til mig var, - ”sofort nach Hause gehen, ins Bett. Igen trådte Maria hjælpende til. I al den tid jeg lå syg, plejede hun mig så godt, at ingen mor bedre havde kunnet passe sin søn.

Til min store sorg rejste Carlos og Maria et par måneder senere længere ind i landet. Carlos havde fået arbejde i ”La Cifar”, som lå ved foden af Atlasbjergene. Jeg besøgte dem engang, da jeg havde et par dages ferie.

Året efter, det var i 1932, rejste jeg igen til Schweitz, men her havde krisetiden også gjort sig mærkbar, så enden blev, at jeg nogle måneder senere havnede hjemme i Danmark.

I sommeren 1936 fik jeg besøg af en maler fra København, som jeg havde været sammen med i Algier. Han fortalte mig blandt andet, at han af en anden maler, som også havde været i Algier, havde fået at vide, at Carlos og Maria nu boede i København, - vist nok ude ved Ordrup. Videre fortalte han, at det sikkert var den spanske Borgerkrig, der var skyld i, at mine venner var rejst til Danmark. I min sommerferie cyklede jeg til Ordrup for at hilse på Carlos og Maria. Jeg søgte en halv dag efter mine venner, - ingen kendte Carl Petersen. Hen under aften havnede jeg på en lille Skovrestaurant ude ved Ordrup Krat. Efter at have nydt min forfriskning, spurgte jeg Serveringsdamen, hvad jeg for resten havde spurgt så mange mennesker om den dag, - om hun ikke kendte en hr Carl Petersen, som var gift med en spansk kvinde. - ”ih jo, det gjorde hun rigtig nok, de boede lige her henne i skoven i det lille hus”, et hus, som man kunne se fra Restauranten. I en fart var jeg på Cyklen, og jeg var helt spændt. Mon Carlos og Maria virkelig skulde bo her? Tilsyneladende var der ingen hjemme i det lille hus, der kom ingen, selv om jeg havde banket kraftigt på døren et par gange. Tilfældigt kiggede jeg ind af vinduet, - og der, ja der sad Maria i en lænestol. Langsomt kom Maria hen til vinduet, pludselig kunne jeg se, at hun genkendte mig, og døren blev hurtigt åbnet. Der blev stor gensidig glæde ved mit pludselige besøg. Carlos var i byen for at købe mad ind. Han vilde sikkert lige straks være her. Med en undskyldende bevægelse tilføjede Maria:” Når Carlos ikke er hjemme, låser jeg altid døren.”

Lidt efter kom Carlos hjem, og igen bankede vi hinanden i næverne, lige som vi for fem år siden havde gjort det nede i Rue Sadi-Carnot i Algier. Jeg blev hos mine gamle venner i tre timer, og vi opfriskede mange gode minder fra Nordafrika. Maria var ikke glad for at være i Danmark. Hun var for gammel til at lære dansk, og længslen efter Spanien var til tider overvældende.

Da jeg tog afsked med Carlos og Maria, lovede jeg at komme igen en anden gang. Da jeg året efter igen i min ferie cyklede ud til Ordrup Krat for at besøge Carlos og Maria, var mine venners hus borte. Der, hvor huset havde ligget, var man i færd med at lave en Hovedlandevej. Hen over det sted, hvor huset havde ligget, hvæsedes nu brutalt en stor Damptromle. Ingen anede noget om, hvor de gamle mennesker var blevet af. Medens jeg langsomt kørte tilbage mod København, så jeg i tankerne Carlos og Maria igen færdes nede ved den smukke spanske Middelhavskyst.

Oktober 1976.

December 1928.

Jeg var lige ankommet med Exprestoget fra Paris til Bruxelles, og nu hastede jeg mod Banegårdsudgangen. Jeg vilde gerne hurtigt finde et spise-og overnatningssted. Pludselig kom to grand voksne mænd op på siden af mig, og viste mig diskret deres Politiskilte, og bad mig uden at vække opsigt, at følge med dem. Jeg blev nu ført ind på et kontor på selve Banegården, hvor endnu en Politimand var til stede. Og nu begyndte, et for mig meget mærkeligt forhør – om hvor jeg kom fra, og hvor jeg de sidste 2 måneder havde opholdt mig, og hvad jeg i den tid havde bedrevet? Jeg kunde slet ikke forstå, at de hele tiden afbrød mig og påstod, at jeg kun var fyldt med løgn, - og de påstod, at mit pas var falsk, og at jeg lige så godt kunde give op med mine løgnehistorier, for nu havde de endelig fået mig i Saksen. Jeg forstod ikke et muk af det hele. Og ydermere påstod de, at jeg ikke var dansk Statsborger, men polsk. Og jeg blev selvfølgelig mere og mere desorienteret. Men efter ca. 1 times forhør fandt de i min Rygsæk et brev fra mor, - afsendt fra Køge til min daværende adresse i Schweitz. Så først gav de op og gav mig en undskyldning. De bestilte et værelse på et nærliggende Hotel til mig, samtidig fik jeg udbetalt 50 fr., som en slags skadeserstatning.

Jeg bad dem nu give en menneskelig forklaring på al det påstyr, de havde forvoldt mig. Den fik jeg omgående. De havde fra Interpol i Paris fået meddelelse om, at en efterlyst polsk storforbryder vilde ankomme med samme Exprestog, som jeg kom med, og hans Signalement passede godt nok med min person. Og de viste mig et fotografi af storforbryderen. Og ja, jeg måtte også indrømme, at han lignede mig.

Og hermed var jeg en lille oplevelse rigere fra min udenlandsfart.

Oktober 1976

Sammen med et par naverkammerater traskede jeg rundt nede ved havnekajerne i Marseille i Sydfrankrig. På kajen mødte vi en mand, som gik med en taske på maven, og uafbrudt råbte manden noget, så vi først troede, at han vilde sælge fisk. Men da vi kom på nært hold af ham, og vi bad ham på et lidt mere forståeligt fransk fortælle os, hvad han gik og råbte om. Vi blev hurtigt gjort forståelig med, at han vilde sejle interesserede ud til den berømte ø If, hvorfra historien om Greven af Monte Christo stammer - - formedes 10 fr. pr persona vilde han sejle os tur/retur ud til Øen, og opholdet på Øen vilde vare ca. 1 time. Vi tog imod tilbuddet, så viste han os hen til en stor motorbåd, som lå længere henne på kajen, og som allerede var halvfuld. Det varede ikke længe før manden havde fået båden fuld af interesserede mennesker, ca. 30. Turen ud til Øen tog ca. 20 minutter. Øen var kun beboet af Fyrpasseren og hans familie. På Øen græssede en mængde Får, som bønderne i nærheden af Marseille om foråret sejlede ud til Øen, og som de om efteråret igen hentede hjem.

Fyrpasseren var rundviser på Øen og i fængslet, som er blevet så berømt fra bogen Greven af Monte Christo. Rundviseren var en meget interessant mand, en tidligere korporal i den franske hær i Første Verdenskrig. Han viste os rundt i alle fængslets fangehuller, og den berømte fangeflugt gennem en gravet gang. Selve gangen var frigjort, så man kunde følge fangens flugt, og føreren viste os også det sted, hvor fangen havde udvekslet sig med et lig, som var syet ind i sejldug og som skulde kastes i havet.

Det var en meget interessant tur. Den time gik al for hurtigt.

Oktober 1976

Algier 1932.

En dag kom en dame ind på Snedkerværkstedet. Damen havde en længere samtale med Snedkermester Tuma, og pludselig bad han os svende om at være stille et øjeblik. Så spurgte han os, om nogen af os kunde tænke sig at tage med en militærkonvoj ind til et Fort i nærheden af byen Biskra. Fortet lå på grænsen til Sahara. – Snedkerens opgave var at pakke Møbler ud. Møblerne kom fra Frankrig, - og evt. reparere, hvad der kunde være gået i stykker under transporten, samt udføre forskellige forbedringer i lejligheden på Fortet. Opholdet vilde strække sig over ca. 1 måned. Da der ikke var nogen af mine kolleger, som gjorde tegn til at have lyst til den tur, meldte jeg mig som interesseret. Jeg blev præsenteret for Damen, som var Fort kommandantens kone, og som var veninde til min mesters Kone. De var begge opvokset i Elsas og talte perfekt tysk, så det var en fordel for mig, som bedre kunde tale tysk end fransk. Det blev så aftalt, at næste dag vilde en Lastbil fra Konvojen komme og hente mig og medtage alt tænkeligt materiale, som jeg vilde få brug for. Så jeg havde en travl dag med at samle værktøj og alt muligt materiale sammen. Næste morgen kl 8 kom en stor militær Lastbil og hentede mig og al mit grej, mester Tuma forsynede mig med extra penge. Jeg tog så plads ved siden af Chaufføren, som så meget skummel ud, han var senegaleser, men da jeg først lærte ham at kende, viste det sig, at han var meget fredelig. Vi var 2 dage under vejs. Konvojen bestod af 15 store Lastbiler og Mandskabsvogne, samt 8 mindre biler med Officererne og deres Bagage. Den første nat overnattede vi i telte, som soldaterne hurtigt fik rejst, - vi blev bispist fra et lille medbragt Feltkøkken. Det var såmænd helt sjovt at være sammen med soldaterne. Alle menige var senegalesere, underofficererne var arabere, officererne var alle franskmænd. Næste dag ankom vi til Fortet, som var ret stort, og som havde en bemanning på ca. 100. Soldaterne begyndte med det samme at læsse pakkasserne med møblerne af. De bar dem hen i et stort lokale, som jeg kunde indrette som værksted, og der pakke Møbler ud. Jeg fik anvist et godt værelse i underofficer fløjen.

Nu fulgte en sjov og interessant tid, Den første uge gik med at pakke Møbler ud og anbringe dem i Kommandantens lejlighed. Jeg fik 2 soldater til at hjælpe mig, og de var meget villige til at slæbe på de mange tunge Møbler. Da Møblerne var bragt på plads, og de forskellige reparationer var overstået, havde jeg megen tid til min rådighed, så jeg lærte mange af soldaterne at kende. De kunde alle mere eller mindre fransk, og kommandosproget var fransk, men indbyrdes talte de deres modersmål, - enten senegalesisk eller arabisk. Jeg spiste sammen med soldaterne, og maden var såmænd rigtig god. Det skete også, at jeg blev inviteret til spisning hos Kommandanten. Fruen vilde så gerne tale tysk. Fruen var ikke særlig begejstret for at være et så afsides sted. De havde førhen været på Garnesonen i Metz. Da jeg havde været på Fortet i 3 uger, var jeg sådan set færdig med mit arbejde, men militærkonvojen skulde først ud til Algier 2 uger senere, så jeg fik en interessant ferie. De menige soldater lærte mig et spil – nærmest som Dam – de tegnede et

Dambræt i sandet, og som brikker brugte vi nogle små pinde, og de lærte mig også enkelte gloser af deres knudrede sprog. Men så kom dagen, hvor militærkonvojen skulde ud til Algier og hente forsyninger. Al mit habengut blev læsset på bilen, og jeg tog afsked med mine nye venner.

2 dage senere var jeg igen hos Snedkermester Tuma i Algier. Jeg var en interessant oplevelse rigere.

29. oktober 1976.

Albrechts bemærkninger om nogle af de personer han har mødt på sit ophold i udlandet

(foto findes i originalbogen)

Jeg besøgte familien Brunner i 1960 og 1969. Fru Olga Brunner besøgte jeg i 1972. Hr Brunner døde i 1969. – Jeg korresponderede med familien Brunner i næsten 40 år. Har endnu kontakt med fru Olga Brunner. Fruen er nu 84 år gammel.

Familien Neuhaus, julen 1964.

Fru Neuhaus døde sept. 1965, hr Neuhaus døde i oktober 1967.

Besøg i Schweitz i 1972, besøgte Pia gift med Leo og Nanette gift med Ludvig (de 2 døtre i familien Neuhaus)

Fru Louise og min gode ven Willi. Jeg besøgte familien i 1969. Havde ikke set Willi i 40 år. Willi døde pludselig i 1970

Fra mit besøg i Schweitz 1969. Jeg besøgte min gode ven Fritz i Fahrwangen. Vi havde ikke set hinanden i 40 år.

SIGNALEMENT - DESCRIPTION		DESCRIPTION	
Stillings	Profession	Profession	Stellung
Smedker	carpenter	jæger	Tischler
Født den 29/3 06	Né(e) le 29/3 06	Bort 29/3 06	Geboren 29/3 1906
i Kjoge	a Kjoge	Kjoge	in Kjoge
Bornel	Domicile	Residence	Wohnort
Kjoge	Kjoge	Kjoge	Kjoge
Vækst	Statur	Statur	Gestalt
c. 177 cm	177 cm	177 cm	177 cm
Haar	Cheveux	Hair	Haare
mørkeblond	jaune	dark	dunkel
Ojne	Yeux	Eyes	Augen
blaa	bleu	blue	blau
Særkende	Signes particuliers	Particularities	Besondere Kennzeichen

BORN - ENFANTS - CHILDREN - KINDER

Køn	Sex	Alder - Age	Navn	Name
Sexe	Geschlecht	Alter	Nom	Namen
1.				
2.				
3.				
4.				

Indehaverens Underskrift
Signature du porteur
Signature of the bearer
Unterschrift des Passinhabers

Albrecht Hansen

Det bevidnes, at Indehaveren er identisk med den Person, Fotografiet forestiller, og egenhændigt har underskrevet Passet under Fotografiet.

Il est certifié, que la photographie représente bien le titulaire et que celui-ci a lui-même apposé sa signature au bas de la photographie.

This is to certify that the bearer of this passport is identical with the person, of whom the photograph is taken, and that he himself has signed the passport below the photograph.

Es wird hierdurch bescheinigt, dass der Passinhaber tatsächlich die durch die Photographie dargestellte Person ist und die Unterschrift unter der Photographie eigenhändig vollzogen hat.

Postka Carte pos Cartolina p	
 HANS BRUNNER FABRIKANT & KUNSTFABRIKANT CHAM, VALAIS SUISSE	 HELVETIA 10 61.3.3336
DAVOS Herr Albrecht Hansen! Ich wünsche Ihnen viel * viele Ihnen mit, dass Sie auf kurze Reisen, sich auch fühlen bei mir nicht in einem Moment. Wie haben viel * gute Arbeit. Ich erwarte Sie also * besuche die nächsten Sommer. b. Tsch. 1906. Hans Brunner	
Herr Albrecht Hansen Pablo Hansen pinto Calle Mallorea 680 1º 1a izquierda Barcelona Spanien.	

EUROPA

Albrecht Hansen levede fra 27-03-1906 til 16-04-1984, den 21-10-1934 gift med:

Karen Marie Hansen, født Christensen, levede fra 17-04-1911 til 17-05-1985

